EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 24.5.2023.
COM(2023) 619 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Nīderlandes 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2023. gada stabilitātes programmu

{SWD(2023) 619 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Nīderlandes 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2023. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241[3], ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot ES finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas pusgada prioritātēm tas sekmē ekonomikas un sociālo atveseļošanu un ilgtspējīgu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju ES un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada 30. jūnijā tika atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no Atveseļošanas un noturības mehānisma.

---

1 OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

2 OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

(2) Komisija 2022. gada 22. novembrī pieņēma 2023. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu[4], tādējādi uzsākot 2023. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Eiropadome 2023. gada 23. martā apstiprināja pētījumā izvirzītās prioritātes saistībā ar konkurētspējīgas ilgtspējas četrām dimensijām. Komisija 2022. gada 22. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī 2023. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā tā norādīja Nīderlandi kā vienu no dalībvalstīm, kuras var skart vai apdraudēt nelīdzsvarotība un par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī atzinumu par Nīderlandes 2023. gada budžeta plāna projektu. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kuru Padome pieņēma 2023. gada 16. maijā, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2023. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana un kuru Padome pieņēma 2023. gada 13. martā.

(3) Lai gan ES valstu tautsaimniecības demonstrē ievērojamu noturību, ģeopolitiskajam kontekstam joprojām ir negatīva ietekme. Tā kā ES nelokāmi solidarizējas ar Ukrainu, ES ekonomikas un sociālās politikas programma ir vērsta uz to, lai īstermiņā mazinātu enerģētikas krīzes negatīvo ietekmi gan uz mazaizsargātām mājsaimniecībām, gan uzņēmumiem un lai turpinātu centienus īstenot zaļo un digitālo pārkārtošanos, atbalstītu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, aizsargātu makroekonomisko stabilitāti un palielinātu noturību vidējā termiņā. Tajā liela uzmanība pievērsta arī ES konkurētspējas un produktivitātes palielināšanai.

(4) Komisija 2023. gada 1. februārī nāca klajā ar paziņojumu *"Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam"*[5], kura mērķis ir uzlabot ES neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju un atbalstīt ātru pārkārtošanos uz klimatneitralitāti. Plāns papildina Eiropas zaļā kursa un *REPowerEU* ietvaros īstenotos centienus. Plāna mērķis ir veicināt labvēlīgākus apstākļus tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju un produktu ES ražošanas jaudas izvēršanai, kas vajadzīgi Eiropas vērienīgo klimatisko mērķrādītāju sasniegšanai, kā arī nodrošināt piekļuvi attiecīgajām kritiski svarīgajām izejvielām, tostarp diversificējot piegādes avotus, pienācīgi ekspluatējot ģeoloģiskos resursus dalībvalstīs un maksimāli palielinot izejvielu reciklēšanu. Plāna pamatā ir četri pīlāri – prognozējama un vienkāršota normatīvā vide, paātrināta piekļuve finansējumam, prasmju pilnveidošana un atvērta tirdzniecība noturīgām piegādes ķēdēm. Komisija 2023. gada 16. martā nāca klajā arī ar paziņojumu *"ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada"*[6], kas strukturēts atbilstoši deviņiem savstarpēji pastiprinošiem virzītājspēkiem ar mērķi strādāt, lai panāktu izaugsmi veicinošu tiesisko regulējumu. Paziņojumā ir noteiktas politikas prioritātes, kuru mērķis ir aktīvi nodrošināt strukturālus uzlabojumus, mērķtiecīgas investīcijas un regulatīvus pasākumus ES un tās dalībvalstu ilgtermiņa konkurētspējai. Turpmāk sniegtie ieteikumi palīdz īstenot minētās prioritātes.

(5) 2023. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās atbilstoši Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem paredzēts izpildīt visus iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētos attiecīgos ieteikumus vai arī to būtisku daļu. Konkrētām

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

valstīm adresētie 2019., 2020. un 2022. gada ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi arī attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, kas pārskatīti, atjaunināti vai grozīti ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu.

(6) 2023. gada 27. februārī pieņemtās *REPowerEU* regulas[7] mērķis ir ātri izbeigt ES atkarību no Krievijas fosilā kurināmā importa. Tas veicinās enerģētisko drošību un ES energoapgādes dažādošanu, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Regula sniedz iespēju dalībvalstīm savos nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos pievienot jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus. Tās arī palīdzēs uzlabot ES neto nulles emisiju industrijas konkurētspēju, kā izklāstīts Zaļā kursa industriālajā plānā neto nulles emisiju laikmetam, un īstenot konkrētām valstīm saistībā ar enerģiju adresētos ieteikumus, kas dalībvalstīm sniegti 2022. gadā un attiecīgā gadījumā 2023. gadā. Ar *REPowerEU* regulu tiek ieviesta jauna neatmaksājama finansiālā atbalsta kategorija, kas darīta pieejama dalībvalstīm, lai tiktu finansētas jaunas ar enerģētiku saistītas reformas un investīcijas saskaņā ar to atveseļošanas un noturības plāniem.

(7) Komisija 2023. gada 8. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas fiskālās politikas norādes 2024. gadam. Tā mērķis ir atbalstīt dalībvalstis stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanā un tādējādi stiprināt politikas koordināciju[8]. Komisija atgādināja, ka Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula 2023. gada beigās tiks deaktivēta. Komisija aicināja panākt, lai fiskālā politika 2023.–2024. gadā nodrošinātu parāda atmaksājamību vidējā termiņā, kā arī ilgtspējīgā veidā veicinātu potenciālu izaugsmi. Dalībvalstis tika aicinātas savās 2023. gada stabilitātes un konverģences programmās izklāstīt, kā to fiskālie plāni nodrošinās deficīta atsauces vērtības 3 % no IKP ievērošanu, kā arī ticamu un nepārtrauktu parāda samazināšanu vai parāda saglabāšanu piesardzīgā līmenī vidējā termiņā. Komisija aicināja dalībvalstis pakāpeniski atteikties no valsts fiskālajiem pasākumiem, kas tika ieviesti, lai aizsargātu mājsaimniecības un uzņēmumus no enerģijas cenu satricinājuma, sākot ar vismazāk mērķorientētajiem pasākumiem. Tā norādīja, ka gadījumā, ja, atkārtojoties ar enerģijas cenu saistītajam spiedienam, būtu nepieciešams pagarināt atbalsta pasākumu darbības laiku, šādiem dalībvalstu pasākumiem turpmāk vajadzētu būt daudz mērķorientētākiem, atbalstot tieši neaizsargātās mājsaimniecības un uzņēmumus. Komisija ierosināja, ka fiskālajiem ieteikumiem jābūt izteiktiem skaitļos un diferencētiem un ka tie jāformulē, pamatojoties uz neto primārajiem izdevumiem, kā ierosināts tās Paziņojumā par ES ekonomikas pārvaldības sistēmas reformas ievirzēm[9]. Komisija ieteica visām dalībvalstīm turpināt aizsargāt valsts finansētās investīcijas un nodrošināt Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu ES fondu efektīvu izmantošanu, jo īpaši ņemot vērā zaļās un digitālās pārkārtošanās un noturības mērķus. Komisija norādīja, ka ierosinās Padomei 2024. gada pavasarī sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu un ievērojot spēkā esošās tiesību normas.

---

7 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp.).

8 COM(2023) 141 final.

9 COM(2022) 583 final.

(8) Komisija 2023. gada 26. aprīlī nāca klajā ar tiesību aktu priekšlikumiem, kas vajadzīgi, lai īstenotu ES ekonomikas pārvaldības noteikumu visaptverošu reformu. Priekšlikumu galvenais mērķis ir ar reformām un investīcijām stiprināt valsts parāda atmaksājamību un veicināt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi visās dalībvalstīs. Priekšlikumu mērķis ir nodrošināt dalībvalstīm lielāku kontroli pār savu vidēja termiņa plānu izstrādi, vienlaikus ieviešot stingrāku izpildes režīmu, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis pilda saistības, ko tās uzņēmušās savos vidēja termiņa fiskālajos un strukturālajos plānos. Mērķis ir pabeigt likumdošanas darbu 2023. gadā.

(9) Nīderlande savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2022. gada 8. jūlijā. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2022. gada 4. oktobrī pieņēma lēmumu par Nīderlandes atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu[10]. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Nīderlande ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(10) Nīderlande 2023. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2023. gada valsts reformu programmu un savu 2023. gada stabilitātes programmu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 4. panta 1. punktu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2023. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Nīderlandes pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

(11) Komisija 2023. gada ziņojumu par Nīderlandi[11] publicēja 2023. gada 24. maijā. Tajā tika izvērtēts, kā Nīderlande īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma laikposmā no 2019. līdz 2022. gadam, un kā Nīderlande īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi. Tajā bija arī novērtēts Nīderlandes progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un ES pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(12) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu izstrādāja padziļināto pārskatu par Nīderlandi un rezultātus publicēja 2023. gada 24. maijā[12]. Komisija secināja, ka Nīderlande saskaras ar makroekonomisko nelīdzsvarotību. Neraugoties uz dažām samazinājuma pazīmēm, joprojām pastāv neaizsargātība, kas saistīta ar augstu privātā sektora parāda līmeni un lielu tekošā konta pārpalikumu, kam ir pārrobežu ietekme. Kaut arī dati nesen tika pārskatīti, tekošā konta pārpalikums un privātā sektora parāds pēc starptautiskajiem standartiem ir liels, kā arī pārsniedz ekonomikas pamatrādītājus. Lielais tekošā konta pārpalikums 2022. gadā samazinājās, jo

[10] Padomes Īstenošanas lēmums (2022. gada 4. oktobris) par Nīderlandes atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 12275//22; ST 12275//22 ADD 1).

[11] SWD(2023) 619 final.

[12] SWD(2023) 640 final.

pasliktinājās tirdzniecības nosacījumi, palielinoties tekošajam kontam nemainīgās cenās un palielinoties primāro ienākumu deficītam. Uzlabojoties tirdzniecības noteikumiem, paredzams, ka pārpalikums 2023. gadā ievērojami palielināsies un 2024. gadā stabilizēsies. Ir panākts ierobežots progress politikā, taču ir jādara vairāk, lai samazinātu šķēršļus investīcijām. Nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību parāds joprojām ir augsts; pēdējais minētais rada lielākas bažas, jo tas padara mājsaimniecības neaizsargātas pret satricinājumiem, un šos riskus vēl vairāk saasina tas, ka mājokļu vērtējumi ir pārāk augsti un turpina kāpt. Paredzams, ka nākotnē parāds turpinās mēreni samazināties. Neraugoties uz mājokļu cenu mērenu kritumu, spiediens uz mājokļu tirgu saglabājas, jo īpaši tāpēc, ka jaunu mājokļu būvniecība joprojām ir ievērojami mazāka nekā valdības mērķi. Tajā pašā laikā ar parādu finansētas mājokļa īpašumtiesības joprojām tiek subsidētas ar labvēlīgiem nodokļiem, savukārt politika attiecībā uz privāto īres tirgu var apdraudēt tā attīstību.

(13) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem[13] Nīderlandes vispārējās valdības budžeta bilance samazinājās no deficīta 2,4 % apmērā no IKP 2021. gadā līdz līdzsvarotam budžetam 2022. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds no 52,5 % no IKP 2021. gada beigās samazinājās līdz 51,0 % 2022. gada beigās.

(14) Vispārējās valdības bilanci ir ietekmējuši pasākumi, kas pieņemti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. No tiem ieņēmumus samazinoši pasākumi 2022. gadā bija PVN samazinājums enerģijai un akcīzes nodokļa samazinājums benzīnam un dīzeļdegvielai, savukārt izdevumus palielinoši – atlaide rēķiniem par enerģiju novembrī un decembrī un atbalsts mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, kurām ir lieli rēķini par enerģiju. Šo pasākumu izmaksas daļēji kompensēja jauni nodokļi par enerģijas ražotāju un piegādātāju negaidītu papildu peļņu, proti, solidaritātes iemaksa 33 % apmērā, piemērojot Padomes Regulu (ES) 2022/1854. Komisija lēš, ka neto budžeta izmaksas par šiem pasākumiem 2022. gadā ir 0,6 % no IKP. Vispārējās valdības bilanci ir ietekmējušas arī budžeta izmaksas no Ukrainas pārvietoto personu pagaidu aizsardzībai, kas 2022. gadā tiek lēstas 0,1 % apmērā no IKP. Tajā pašā laikā Covid-19 pagaidu ārkārtas pasākumu aplēstās izmaksas samazinājās no 1,8 % 2021. gadā līdz 0,3 % no IKP 2022. gadā.

(15) Padome 2021. gada 18. jūnijā ieteica Nīderlandei 2022. gadā[14] īstenot atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas.

(16) Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja[15] 2022. gadā bija labvēlīga, proti, –0,5 % apmērā no IKP, kā ieteikusi Padome. Atbilstoši Padomes ieteikumam Nīderlande turpināja atbalstīt atveseļošanu ar investīcijām, ko finansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma. No Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem finansētie izdevumi 2022. gadā sasniedza 0,2 % no IKP (2021. gadā tie bija 0,2 % no IKP). Valsts finansētajām investīcijām bija bremzējoša ietekme uz

---

13 *Eurostat* euro rādītāji, 47/2023, 21.4.2023.

14 Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2021. gada stabilitātes programmu (OV C 304, 29.7.2021., 88. lpp.).

15 Fiskālo nostāju mēra kā izmaiņas primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) attiecībā pret vidēja termiņa potenciālo izaugsmi, izņemot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus, bet ietverot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu ES fondu neatmaksājamā atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus. Sīkāku informāciju sk. fiskālās statistikas tabulu 1. izcēlumā.

fiskālo nostāju 0,1 procentpunkta apmērā[16]. Tādējādi Nīderlande nesaglabāja valsts finansētās investīcijas, un tas neatbilst Padomes ieteikumam. Tajā pašā laikā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugumam (atskaitot jaunus ieņēmumu pasākumus) bija ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju 0,4 procentpunktu apmērā no IKP. Tādējādi Nīderlande pietiekami kontrolēja valsts finansēto kārtējo izdevumu pieaugumu.

(17) Stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir reālistisks. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2023. gadā pieaugs par 1,6 % un 2024. gadā – par 1,4 %. Savukārt Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2023. gadā pieaugs nedaudz vairāk, proti, par 1,8 %, un 2024. gadā – nedaudz mazāk, proti, par 1,2 %. Tas galvenokārt skaidrojams ar nelielām atšķirībām iekšzemes pieprasījuma prognozēs abos gados.

(18) Valdība 2023. gada stabilitātes programmā paredz, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā palielināsies līdz 3,0 % no IKP. Palielinājums 2023. gadā galvenokārt atspoguļo enerģētikas paketes izmaksas, procentu izdevumu pieaugumu un papildu izdevumu plānus, kas saistīti ar sabiedrības problēmām, piemēram, zaļo pārkārtošanos, pārmērīgu slāpekļa nogulšņu ierobežošanu, izglītību un mājokļu piedāvājumu. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 49,3 % 2022. gada beigās līdz 48,4 % 2023. gada beigās. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2023. gadā būs 2,1 % no IKP. Tas ir mazāks nekā stabilitātes programmā prognozētais deficīts, galvenokārt tāpēc, ka valdības budžeta bilances rezultātu dati par 2022. gadu izrādījās labāki nekā paredzēts stabilitātes programmā. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēta lielāka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 49,3 % 2023. gada beigās. Atšķirība ir saistīta ar to, ka 2022. gada rezultāti izrādījās augstāki nekā prognozēts stabilitātes programmā, jo 2022. gadā bija augsta atlikumu un plūsmu korekcija.

(19) Paredzams, ka valdības bilanci 2023. gadā turpinās ietekmēt fiskālie pasākumi, kas pieņemti, lai mazinātu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi. Tie ir no 2022. gada pagarinātie pasākumi (konkrēti: akcīzes nodokļa samazināšana benzīnam un dīzeļdegvielai un atbalsts mājsaimniecībām ar zemiem ienākumiem) un jauni pasākumi, tādi kā elektroenerģijas un gāzes cenu griesti un atbalsta shēma energoietilpīgiem MVU. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka atbalsta pasākumu neto budžeta izmaksas 2023. gadā būs 1,1 % no IKP[17]. Šķiet, ka lielākā daļa pasākumu 2023. gadā nav mērķēti uz visneaizsargātākajām mājsaimniecībām vai uzņēmumiem un tajos nav iestrādāts cenas signāls, kas rosinātu samazināt enerģijas pieprasījumu un palielināt energoefektivitāti. Tāpēc Komisijas 2023. gada pavasara prognozē tiek lēsts, ka 2023. gadā mērķtiecīgo atbalsta pasākumu summa, kas jāņem vērā novērtējumā par atbilstību ieteikumam, kurš sniegts 2023. gadam, būs 0,5 % no IKP (2022. gadā tā bija 0,1 % no IKP). Tiek prognozēts, ka budžeta izmaksas no Ukrainas pārvietoto personu pagaidu aizsardzībai saglabāsies stabilas salīdzinājumā ar 2022. gadu.

[16] Citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem bija ekspansīva ietekme 0,2 procentpunktu apmērā no IKP.

[17] Šis skaitlis atspoguļo minēto pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, tostarp kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī attiecīgā gadījumā kapitālizdevumu pasākumus.

(20) Padome 2022. gada 12. jūlijā ieteica[18] Nīderlandei rīkoties, lai 2023. gadā nodrošinātu, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai politikas nostājai[19], ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Nīderlandei jābūt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Nīderlandei tika arī ieteikts Palielināt publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu un citus Savienības fondus.

(21) Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka fiskālā nostāja 2023. gadā būs ekspansīva (–1,1 % no IKP) saistībā ar augsto inflāciju. Fiskālā nostāja 2022. gadā būs bijusi ekspansīva (–0,5 % no IKP). Tiek prognozēts, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju 0,9 % apmērā no IKP. Tas ietver pieaugumu par 0,4 % no IKP to mērķtiecīgo pasākumu izmaksās, kas paredzēti pret energocenu kāpumu visneaizsargāto mājsaimniecību un uzņēmumu atbalstam. Tādējādi valsts finansēto neto primāro kārtējo izdevumu ekspansīvā ietekme tikai daļēji ir saistīta ar mērķtiecīgo atbalstu mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kas ir visneaizsargātākie pret enerģijas cenu pieaugumu, un cilvēkiem, kuri bēg no Ukrainas. Valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) ekspansīvo pieaugumu veicina arī nemērķtiecīgi enerģētikas pasākumi, pastāvīgs publiskā sektora algu un sociālo pabalstu pieaugums un lielāki izdevumi veselības aprūpei. Kopumā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu prognozētais pieaugums neatbilst Padomes ieteikumam. No Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem finansētie izdevumi 2023. gadā sasniedza 0,2 % no IKP, savukārt valsts finansētajām investīcijām bija neitrāla ietekme uz fiskālo nostāju 0,0 procentpunktu apmērā. Tāpēc Nīderlande plāno finansēt papildu investīcijas, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu un citus ES fondus, un tiek prognozēts saglabāt valsts finansētās investīcijas[20]. Tā plāno finansēt publiskās investīcijas, kas sekmē zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, tādās no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem ES fondiem daļēji finansētās jomās kā investīcijas atkrastes vējparkos un to attīstības stimulēšana, ūdeņraža izmantošanas veicināšana un studentu digitālās pratības uzlabošana.

(22) Saskaņā ar stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2024. gadā samazināsies līdz 2,6 % no IKP. Samazinājums 2024. gadā galvenokārt atspoguļo enerģētikas pasākumu pakāpenisku izbeigšanu. Programmā paredzēts, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies līdz 48,7 % 2024. gada beigās. Pamatojoties uz prognozes termiņā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisija savā 2023. gada pavasara prognozē paredz, ka valdības budžeta deficīts 2024. gadā būs 1,7 % no IKP. Tas ir mazāks nekā programmā prognozētais deficīts, galvenokārt bāzes efekta dēļ, ko rada zemāka prognozētā deficīta attiecība pret IKP

[18] Padomes Ieteikums (2022. gada 12. jūlijs) par Nīderlandes valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2022. gada stabilitātes programmu (OV C 334, 1.9.2022., 154. lpp.).

[19] Pamatojoties uz Komisijas 2023. gada pavasara prognozi, tiek lēsts, ka Nīderlandes potenciālās izlaides vidēja termiņa (10 gadu vidējais) pieaugums, ko izmanto fiskālās nostājas mērīšanai, nominālā izteiksmē būs 7,9 %.

[20] Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs ekspansīva ietekme –0,2 procentpunktu apmērā no IKP.

2023. gadā. Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēta līdzīga vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 48,8 % 2024. gada beigās.

(23) Stabilitātes programmā ir paredzēts 2024. gadā pakāpeniski izbeigt visus enerģētikas atbalsta pasākumus. Komisija arī pieņem, ka 2024. gadā pakāpeniski tiks pilnībā izbeigti enerģētikas atbalsta pasākumi. Tā pamatā ir pieņēmums, ka nebūs atkārtota enerģijas cenu kāpuma.

(24) Padomes Regulā (EK) Nr. 1466/97 ir paredzēts katru gadu uzlabot strukturālo bilanci, tiecoties uz vidēja termiņa budžeta mērķi, par kritēriju ņemot 0,5 % no IKP[21]. Ņemot vērā fiskālās ilgtspējas apsvērumus[22], būtu lietderīgi uzlabot strukturālo bilanci vismaz par 0,3 % no IKP 2024. gadā. Lai panāktu šādu uzlabojumu, valsts finansēto neto primāro izdevumu pieaugumam[23] 2024. gadā nevajadzētu pārsniegt 3,5 %, kā atspoguļots šajā ieteikumā. Tajā pašā laikā atlikušie enerģētikas atbalsta pasākumi (ko Komisija pašlaik lēš 1,1 % apmērā no IKP 2023. gadā) būtu pakāpeniski jāatceļ, ņemot vērā enerģijas tirgus attīstību un sākot ar tiem pasākumiem, kuri ir vismazāk mērķtiecīgi, un ar tiem saistītie ietaupījumi būtu jāizmanto valdības budžeta deficīta samazināšanai. Tādējādi, pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, neto primāro izdevumu pieaugums būtu mazāks nekā 2024. gadam ieteiktais maksimālais pieauguma temps. Tomēr saskaņā ar Komisijas 2023. gada pavasara prognozi neto valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums 2023. gadā neatbilst Padomes ieteikumam. Ja tas apstiprināsies, būtu lietderīgi 2024. gadā samazināt neto primāro izdevumu pieaugumu.

(25) Pieņemot, ka politika netiks mainīta, Komisijas 2023. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valsts finansētie neto primārie izdevumi 2024. gadā pieaugs par 1,7 %, kas ir zem ieteiktā pieauguma tempa. Komisijas prognozē paredzētā korekcija atbilst ietaupījumiem, ko rada pakāpeniska enerģētikas atbalsta pasākumu pilnīga izbeigšana.

(26) Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka valdības investīcijas palielināsies no 3,4 % no IKP 2023. gadā līdz 3,5 % no IKP 2024. gadā. Minētais investīciju palielinājums nozīmē lielākas gan valsts finansētās investīcijas, gan investīcijas, ko finansē Eiropas Savienība, proti, no Atveseļošanas un noturības mehānisma. Programmā ir minētas reformas un investīcijas, kuras, paredzams, veicinās fiskālo ilgtspēju un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi. Tās ir reformas un investīcijas izglītības, pētniecības un izstrādes, darba tirgus un zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā, kas arī ir daļa no Atveseļošanas un noturības plāna.

(27) Stabilitātes programmā ir izklāstīta vidēja termiņa fiskālā virzība līdz 2027. gadam. Saskaņā ar stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta deficīts palielināsies līdz 2,8 % no IKP 2026. gadā un līdz 3,2 % 2027. gadā. Tādējādi tiek plānots, ka vispārējās valdības budžeta deficīts līdz 2026. gadam saglabāsies zem 3 %

---

21 Sk. Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. pantu, kurā dalībvalstīm, kuru valsts parāds pārsniedz 60 % no IKP vai kurās ir izteiktāki parāda atmaksājamības riski, prasīts arī veikt korekciju vairāk nekā 0,5 % apmērā no IKP.

22 Atbilstoši Komisijas aplēsei Nīderlandes strukturālās primārās bilances gada vidējam pieaugumam kā daļai no IKP vajadzētu būt 0,35 procentpunktu apmērā, lai panāktu ticamu parāda samazinājumu vai nodrošinātu, ka valsts parāds vidējā termiņā tiek uzturēts piesardzīgā līmenī. Šīs aplēses pamatā bija Komisijas 2022. gada rudens prognoze. Šīs aplēses izejas punkts bija valdības budžeta deficīta un parāda prognoze 2024. gadam, kurā tika pieņemts, ka 2024. gadā tiks atcelti enerģētikas atbalsta pasākumi.

23 Neto primāros izdevumus definē kā valsts finansētos izdevumus, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un izņemot procentu izdevumus, kā arī cikliskos bezdarba izdevumus.

no IKP un 2027. gadā palielināsies virs 3 % no IKP. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies no 48,7 % 2024. gada beigās līdz 52,7 % 2027. gada beigās.

(28) Straujš mājokļu cenu pieaugums pēdējos gados ir izraisījis to, ka tirgū mājokļi ir novērtēti par augstu. Tomēr, finanšu nosacījumiem kļūstot stingrākiem, 2022. gada vidū mājokļu tirgus sasniedza pagrieziena punktu un mājokļu cenas sāka kristies, reaģējot uz hipotekāro kredītu procentu likmju pieaugumu. Hipotekāro kredītu parāds attiecībā pret IKP Nīderlandē, vērtējot pēc starptautiskiem standartiem, joprojām ir augsts. Tas ir tādēļ, ka ir salīdzinoši augsts aizdevumu slieksnis (aizdevuma attiecība pret vērtību) un hipotekāro kredītu maksājumiem ir ievērojami nodokļu atvieglojumi. Lai gan nodokļa atskaitāmība par hipotekāro kredītu procentiem pakāpeniski tiek samazināta, tā joprojām ir augsta. Tā rezultātā izveidojušās lielās mājsaimniecību parādsaistības padara mājsaimniecības neaizsargātas pret ekonomikas satricinājumiem, un tas ir īpaši aktuāli šobrīd, kad ir palielinājušies mājokļu cenu korekciju riski. Tajā pašā laikā privātais īres tirgus ir salīdzinoši mazs, tāpēc ir maz pieejamu un cenas ziņā pieņemamu alternatīvu mājokļa iegādei. Cenas ziņā pieejamu īres mājokļu trūkums apdraud arī darbaspēka mobilitāti. Ja tiktu novērsti šķēršļi, kas pašlaik kavē ieguldījumus, arī ieguldījumus dzīvojamo ēku celtniecībā, valdība varētu sekmīgi īstenot plānus palielināt mājokļu piedāvājumu un tādējādi varētu veicināt ārējo līdzsvarošanu un mājokļu tirgus labāku darbību.

(29) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktā un V pielikuma 2.2. kritērijā, atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Lai gan Nīderlandes atveseļošanas un noturības plāns tika pieņemts tikai 2022. gadā, tas jau tiek īstenots. Ātra sarunu turpināšana par darbības nolīgumu palīdzēs īstenot plānu un ir nepieciešama, lai iesniegtu pirmo maksājuma pieprasījumu, ko paredzēts izdarīt līdz 2023. gada beigām. Īstenošana pašlaik turpinās, un, ņemot vērā salīdzinoši nelielo finanšu piešķīrumu, šajā posmā šķiet, ka risks neizmantot līdzekļus ir ierobežots. Notiek *REPowerEU* nodaļas sagatavošana. Jaunās *REPowerEU* nodaļas ātra iekļaušana atveseļošanas un noturības plānā sniegs iespēju finansēt vēl papildu reformas un investīcijas, lai atbalstītu Nīderlandes stratēģiskos mērķus enerģētikas un zaļās pārkārtošanās jomā. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citas, ārpus plāna tvēruma esošas ekonomikas un nodarbinātības politikas sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politikas programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski un efektīvi iesaistīt vietējās un reģionālās iestādes, sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.

(30) Komisija visus Nīderlandes kohēzijas politikas plānošanas dokumentus apstiprināja 2022. gadā. Kohēzijas politikas programmu ātra īstenošana papildināmībā un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu, tostarp *REPowerEU* nodaļu, ir būtiska zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai, ekonomikas un sociālās noturības palielināšanai, kā arī līdzsvarotas teritoriālās attīstības panākšanai Nīderlandē.

(31) Papildus ekonomiskajām un sociālajām problēmām, kas risinātas atveseļošanas un noturības plānā, Nīderlande saskaras ar vairākām citām problēmām, kas saistītas ar darba tirgus segmentāciju, darbaspēka un prasmju trūkumu, atkarību no fosilā kurināmā un pārmērīgām slāpekļa nogulsnēm.

(32) Elastīgas nodarbinātības (gan darba ņēmēji ar elastīgiem un pagaidu darba līgumiem, gan pašnodarbinātie, kuriem nav darbinieku) īpatsvars Nīderlandes darba tirgū joprojām ir augsts. Tas norāda uz pieaugošu darba tirgus segmentācijas risku, kam ir

īpaši kropļojoša ietekme uz darba tirgus perifērijā esošajiem cilvēkiem. Tas var palielināt iespēju nevienlīdzību un negatīvi ietekmēt ražīgumu. Zināma elastība darba tirgū var veicināt ekonomikas pielāgošanās spēju un arī labāk atbilst individuālajām vēlmēm. Tomēr pārmērīga elastīgo nodarbinātības veidu izmantošana var negatīvi ietekmēt darba ņēmējus un ekonomiku kopumā. Piemēram, tiem, kuriem ir elastīgs darba režīms, ir problemātiski piedalīties apmācībā un mūžizglītībā, un tas savukārt samazina ieguldījumus prasmēs. Sadarbībā ar sociālajiem partneriem Nīderlandes valdība plāno novērst atšķirības starp pastāvīgo un elastīgo darba režīmu. Plāni paredz atcelt nulles stundu līgumus un aizstāt pašreizējos tā dēvētos "pēc pieprasījuma" līgumus ar jauna veida līgumiem, kas darba ņēmējiem sniegtu lielāku ienākumu stabilitāti un pagaidu darba aģentūras darbiniekiem – labāku darbavietas drošību. Būs svarīgi šos plānus īstenot strauji, lai nodrošinātu, ka konkrēta darba līguma veida izvēli nosaka ar darbu saistītas vajadzības vai darba ņēmēju vēlmes, vienlaikus uzlabojot nodarbinātību elastīgā darba režīmā un elastīgā darba režīmā nodarbināto cilvēku sociālo stāvokli un samazinot darba tirgus segmentāciju.

(33) Darbaspēka un prasmju trūkums jau bija Nīderlandes darba tirgus iezīme pirms Covid-19 pandēmijas, taču pēc tās ir kļuvis izplatītāks visās nozarēs. IKT, veselības aprūpes, izglītības un tehnisko profesiju nozares saskaras ar strukturālu trūkumu, kas pastāvēja jau pirms pandēmijas un kas, paredzams, turpināsies daļēji demogrāfisko tendenču dēļ. Neraugoties uz augsto vispārējo līdzdalību, Nīderlandē joprojām ir neapgūta un nepietiekami izmantota potenciālo strādnieku, piemēram, migrantu izcelsmes personu un personu, kas strādā nepilna laika darbu, rezerve. Reti kurš nepilna laika darba veicējs izvēlas strādāt vairāk darba stundu. To daļēji var izskaidrot ar augstajām nodokļu robežlikmēm, pienākumiem, kas saistīti ar bērnu vai citu ģimenes locekļu neformālu aprūpi (vai šādu pienākumu iespējamība nākotnē), un/vai ar darba kvalitāti un darba un privātās dzīves līdzsvaru. Lai risinātu darbaspēka un prasmju trūkuma problēmu, būs vajadzīga visaptveroša pieeja, vienlaikus pievēršoties arī konkrētām nozarēm raksturīgām vajadzībām un šķēršļiem un investīcijām, kas veicina produktivitāti. Varētu apsvērt politikas pasākumu kopumu darbaspēka un prasmju trūkuma problēmas risināšanai. Tie varētu būt šādi: i) vēl vairāk samazināt nodokļa robežlikmi un/vai uzlabot nodokļu robežlikmes pārredzamību privātpersonām; ii) palielināt algas nozarēs, kurās ir strukturāls trūkums, jo īpaši tajās, kurās koncentrējas publiskā un daļēji publiskā sektora darba devēji; iii) sekmēt darba kvalitāti un darba un privātās dzīves līdzsvaru; iv) uzlabot karjeras konsultācijas un v) uzlabot piekļuvi kvalitatīvai un cenas ziņā pieejamai bērnu aprūpei. Turklāt prasmju pilnveides vai pārkvalifikācijas iespēju stiprināšana, īstenojot mērķtiecīgus un pielāgotus pasākumus, kas jo īpaši paredzēti darba tirgus perifērijā esošajiem un neaktīvajiem cilvēkiem, varētu palīdzēt mazināt darbaspēka un prasmju trūkumu un uzlabot sociālos rezultātus.

(34) Lai gan Nīderlande ir ieviesusi pasākumus, lai samazinātu atkarību no Krievijas fosilā kurināmā, nafta un dabasgāze veidoja attiecīgi 38 % un 41 % no Nīderlandes energoresursu struktūras, padarot tās ekonomiku neaizsargātu pret globālajām cenu tendencēm. Nīderlandei ir jāpieliek papildu pūles, lai sasniegtu ES 2030. gada atjaunīgās enerģijas mērķrādītājus. Neraugoties uz vērienīgiem mērķiem attiecībā uz atjaunīgās enerģijas jaudas palielināšanu, tās īpatsvars enerģijas galapatēriņā 2021. gadā bija tikai 13,0 %, kas ir mazāk nekā politiski saskaņotais mērķrādītājs ES līmenī un 21,8 % ES vidējais rādītājs. Tā rezultātā Nīderlande joprojām ir viena no dalībvalstīm ar sliktākajiem rādītājiem atjaunīgās enerģijas īpatsvara ziņā enerģijas bruto galapatēriņā, un atšķirība starp tās 2021. gada īpatsvaru un 2030. gada mērķrādītājiem ir viena no lielākajām. Ir svarīgi paplašināt gan pārvades, gan sadales

elektrotīklus, lai paātrinātu gan sauszemes, gan atkrastes atjaunīgās enerģijas infrastruktūras apguvi. Tā kā elektrotīkla pārslodze pakāpeniski pieaug, tīkla operatori bieži vien ir spiesti noraidīt jaunu elektroenerģijas ražotāju un patērētāju pieprasījumus par tīkla pieslēgumu. Tā kā gāzes patēriņš mājokļos veido aptuveni 25 % no kopējā dabasgāzes patēriņa Nīderlandē, ēku fonda energoefektivitātes uzlabojumi (piemēram, nosakot minimālos energosnieguma standartus renovācijas uzsākšanai un stingrāk izpildot energoaudita prasības rūpniecībai) var ievērojami palīdzēt vēl vairāk samazināt oglekļa emisijas un atkarību no fosilā kurināmā. Nīderlandes dabasgāzes patēriņš laikposmā no 2022. gada augusta līdz 2023. gada martam ir samazinājies par 29 % salīdzinājumā ar vidējo gāzes patēriņu tajā pašā periodā iepriekšējos piecos gados, un tas ir vairāk nekā 15 % samazinājuma mērķrādītājs. Nīderlande tiek mudināta turpināt centienus uz laiku līdz 2024. gada 31. martam samazināt gāzes pieprasījumu[24].

(35) Tās negatīvās ietekmes dēļ, ko dabīgajās teritorijās rada pārmērīgas slāpekļa nogulsnes, kuras jo īpaši rada Nīderlandes intensīvās lauksaimniecības nozare, pašlaik Nīderlandē ir bloķēta atļauju izsniegšana noteiktiem projektiem, kuri rada slāpekļa emisijas, jo īpaši būvniecības projektiem. Nīderlandes valdība veic pasākumus, lai samazinātu slāpekļa nogulsnes, jo īpaši izmantojot integrētas teritoriju programmas provinču līmenī. Ir vajadzīgs papildu atbalsts, lai lauksaimniecību padarītu ilgtspējīgāku, vienlaikus nodrošinot konkurētspēju, piemēram, atbalsts, lai samazinātu lauksaimniecības dzīvnieku skaitu, pārietu uz aprites un/vai bioloģisko lauksaimniecību, palielinātu digitalizāciju un inovāciju.

(36) Darbaspēka un prasmju trūkums nozarēs un profesijās, kas ir svarīgas zaļās pārkārtošanās īstenošanai, tostarp neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanā, apguvē un uzturēšanā, rada šķēršļus pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku. Lai mazinātu prasmju nepietiekamību un veicinātu darba ņēmēju iekļautību un pārorientēšanu, būtiskas ir kvalitatīvas izglītības un apmācības sistēmas, kas reaģē uz mainīgajām darba tirgus vajadzībām, un mērķtiecīgi profesionālās pilnveides un pārkvalifikācijas pasākumi. Lai atraisītu neizmantoto darbaspēka potenciālu, šiem pasākumiem ir jābūt pieejamiem, jo īpaši privātpersonām un tajās nozarēs un reģionos, kurus visvairāk skar zaļā pārkārtošanās. Nīderlandē 2022. gadā tika ziņots par darbaspēka trūkumu 108 profesijās, kurās zaļās pārkārtošanās īstenošanai vajadzīgas īpašas prasmes vai zināšanas, tostarp vides aizsardzības speciālistiem, izolētājiem un inženieriem.

(37) Padome ir izskatījusi 2023. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, un tās atzinums[25] ir atspoguļots 1. ieteikumā.

(38) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm ieteica rīkoties, tostarp izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai i) 2023. gadā saglabātu parāda atmaksājamību un atturētos no kopējā pieprasījuma visaptverošas stimulēšanas, veidotu labāk mērķorientētus fiskālos pasākumus augsto enerģijas cenu ietekmes mazināšanai un apsvērtu piemērotus veidus, kā samazināt atbalstu, mazinoties enerģijas cenu radītajam spiedienam; ii) uzturētu augstu publisko investīciju līmeni un veicinātu privātās investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās atbalstam; iii) atbalstītu algu attīstību tādā veidā, lai mazinātu pirktspējas zudumu, vienlaikus ierobežojot sekundāro ietekmi uz inflāciju,

[24] Padomes Regula (ES) 2022/1369.

[25] Atbilstīgi Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktam un 9. panta 2. punktam.

turpinātu uzlabot aktīva darba tirgus politiku un novērst prasmju trūkumu; iv) uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un nodrošinātu, ka enerģijas atbalsts uzņēmumiem ir izmaksu ziņā efektīvs, īslaicīgs, orientēts uz dzīvotspējīgiem uzņēmumiem un ka tas saglabā stimulus zaļās pārkārtošanās realizēšanai; un v) saglabātu makro-finansiālo stabilitāti un uzraudzītu riskus, vienlaikus turpinot darbu pie banku savienības izveides pabeigšanas. 1., 2., 3. un 4. ieteikuma īstenošana Nīderlandei palīdzēs īstenot pirmo, otro, trešo, ceturto un piekto eurozonai adresēto ieteikumu.

(39) Padome ir izskatījusi 2023. gada valsts reformu programmu un 2023. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas sagatavoto padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Padomes ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1. ieteikumā. 1. ieteikumā minētā politika palīdz novērst neaizsargātību, kas saistīta ar lielu privātā sektora parādu, un neaizsargātību, kas saistīta ar lielu tekošā konta pārpalikumu. 2. un 4. ieteikums palīdz īstenot 1. ieteikumu, ciktāl tas attiecas uz lielākiem ieguldījumiem. 1. ieteikuma īstenošana palīdzēs gan novērst nelīdzsvarotību, gan īstenot eurozonai adresēto ieteikumu saskaņā ar 38. apsvērumu,

AR ŠO IESAKA Nīderlandei 2023. un 2024. gadā rīkoties šādi.

1. Līdz 2023. gada beigām izbeigt spēkā esošos enerģētikas atbalsta pasākumus un ar tiem saistītos ietaupījumus izmantot valdības budžeta deficīta samazināšanai. Ja jauna enerģijas cenu kāpuma dēļ ir jāveic atbalsta pasākumi, nodrošināt, ka tie ir mērķēti uz neaizsargātu mājsaimniecību un uzņēmumu aizsardzību, ka to izmaksas ir fiskāli pieņemamas un ka tiek saglabāti enerģijas taupīšanas stimuli.

   Ievērot piesardzīgu fiskālo politiku, jo īpaši ierobežojot valsts finansēto neto primāro izdevumu nominālo pieaugumu 2024. gadā līdz ne vairāk kā 3,5 %.

   Saglabāt valsts finansētās publiskās investīcijas un nodrošināt ANM dotāciju un citu ES fondu efektīvu apguvi, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai.

   Laikposmā pēc 2024. gada turpināt īstenot vidēja termiņa pakāpeniskas un ilgtspējīgas konsolidācijas fiskālo stratēģiju apvienojumā ar investīcijām un reformām, kas veicina lielāku ilgtspējīgu izaugsmi, lai sasniegtu piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli.

   Samazināt mājsaimniecību stimulus aizņemties un izkropļojumus mājokļu tirgū. Veicināt mājokļu pieejamību un pieņemamas mājokļu cenas privātajā īres tirgū. Likvidēt šķēršļus, kas kavē investīcijas, tostarp investīcijas dzīvojamo ēku celtniecībā.

2. Turpināt atveseļošanas un noturības plāna stabilu īstenošanu un ātri pabeigt *REPowerEU* nodaļu, lai ātri sāktu tās īstenošanu. Turpināt kohēzijas politikas programmu ātru īstenošanu ciešā komplementaritātē un sinerģijā ar atveseļošanas un noturības plānu.

3. Samazināt stimulus izmantot elastīgus vai pagaidu līgumus. Ņemot vērā nozaru specifiskās vajadzības, risināt strukturālo darbaspēka un prasmju trūkumu, arī izmantojot nepietiekami iesaistītā darbaspēka potenciālu un stiprinot prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas, jo īpaši darba tirgus perifērijā esošajiem un neaktīvajiem cilvēkiem.

4. Samazināt atkarību no fosilā kurināmā, paātrinot atjaunīgo energoresursu apguvi, uzlabojot pamatnosacījumus, lai palielinātu investīcijas elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu paplašināšanā, un paplašinot un paātrinot energoefektivitātes pasākumus enerģijas patēriņa mazināšanai, jo īpaši apbūvētajā vidē. Veicināt pāreju uz

ilgtspējīgu lauksaimniecību. Pastiprināt tos politikas centienus, kuru mērķis ir nodrošināt un apgūt zaļās pārkārtošanās procesam vajadzīgās prasmes.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs